GEMEENTE HOORN

Een gezond en veerkrachtig Hoorn

Nota lokaal gezondheidsbeleid Hoorn 2024-2028

Inhoudsopgave

1. Aanleiding
2. Ambitie en speerpunten 2024-2028
3. Leidende principes
4. Werkwijze
5. Speerpunten:
    5.1 Gezonde, veilige en kansrijke jeugd
    5.2 Vitale en gezonde leefstijl
    5.3 Gezond ouder worden
    5.4 Mentale gezondheid
    5.5 Bescherming tegen infectieziekten
    5.6 Gezonde stad
    5.7 Bestaanszekerheid als basis van gezondheid
6. Voortgang en monitoring
7. Bijlage: Financiële kaders
8. Bijlage: Landelijke en (boven)regionale kaders

1. Aanleiding

In onze stad Hoorn willen wij dat alle inwoners in goede gezondheid leven. We willen dat mensen fysiek en mentaal gezond zijn en hun leven betekenis en invulling kunnen geven op een wijze die bij hen past. We willen dat mensen zich gesteund voelen door hun omgeving en veerkrachtig zijn, ook in de momenten en situaties dat het tegenzit.

Gelukkig gaat het goed met een groot gedeelte van de inwoners van Hoorn. Uit de gezondheidscijfers blijkt dat ruim 84,6% zich (zeer) goed voelt. Dat is even veel als het landelijk gemiddelde (bronvermelding naar waarstaatjegemeente.nl). Dit betekent echter dat ruim 15% zich niet goed voelt. Als we kijken naar de jongeren zien we dat 42,9% last heeft van psychische klachten en ruim 22% suïcidale gedachten heeft (zie Maatschappelijke en economische veerkracht - Jongeren en jongvolwassenen - Nederland (waarstaatjegemeente.nl)).

Uit de cijfers blijkt dat verschillen in gezondheid tussen groepen inwoners groot is. Daarbij is met name het opleidingsniveau en de sociaaleconomische positie doorslaggevend. Deze ongelijkheid in gezondheid en bestaanszekerheden is niet alleen te verhelpen door nog betere gezondheidsvoorlichting. Naast kennis en vaardigheden bepalen veel andere aspecten hoeveel kansen iemand heeft op een goede gezondheid: de plek waar iemand geboren is, de achtergrond, de fysieke en sociale omgeving, de opleiding, de beschikbare middelen. Al die aspecten samen vormen het systeem waarin iemand leeft. Dat systeem heeft grote invloed op de kansen op een goede gezondheid. De ongelijkheden die hieruit voortvloeien, kunnen generaties doorwerken. Maar het leidt ook direct tot verschillen in levensverwachting. Zo leven mannen met een hoge sociaaleconomische positie in Nederland naar verwachting 6 jaar langer dan mannen met een lage sociaaleconomische positie. Voor vrouwen is het verschil tussen beide groepen 4 jaar. Mensen met een hoge sociaaleconomische positie leven maar liefst 14 jaar langer in goede gezondheid dan mensen met een lage sociaaleconomische positie.

We staan voor de belangrijke taak om mensen beter dan nu op een goede en bij hen passende wijze te ondersteunen. Dat doen we door te kijken naar de verschillende systemen waarin mensen leven en vanuit dat perspectief de juiste maatregelen te nemen. We zorgen bijvoorbeeld voor een gezondere omgeving, zodat de gezonde keuze de normale – en soms de enige – keuze wordt. Ook doen we waar nodig recht aan de (vaak gestapelde) problematiek van het individu. Dat vraagt om doorpakken, voortbordurend op de goede stappen die er al zijn gezet in de gezonde omgeving en in de samenwerking met partners. Zo continueren wij zowel de activiteiten, voorlichtingen, campagnes en interventies die zich richten op het collectief alsmede de activiteiten en interventies die zijn gericht op specifieke doelgroepen binnen onze gemeente. Ook bekijken we binnen de gemeente en regio Westfriesland de problemen en kansen in samenhang.

We streven er naar dat iedere inwoner van Hoorn, van jong tot oud, en ongeacht de achtergrond, een eerlijke kans heeft om een gezond leven te leiden. En om recht te doen aan de diversiteit in achtergronden van onze inwoners is het onze taak om beter aan te sluiten bij taal, cultuur, waarden en belevingswereld van alle verschillende mensen. Dat doen we niet alleen omdat we dat een waarde op zich vinden, maar ook omdat ons werk dan meer effect heeft. Zo kunnen we daadwerkelijk de gezondheid van al onze inwoners beter bevorderen en beschermen. Dit zullen we doen door aan te sluiten bij sleutelfiguren en ervaringsdeskundigen en met behulp van bepalende organisaties in de wijken. Daarnaast bieden we goede ondersteuning en leiden we toe naar passende hulpverlening en zorg. Verder realiseren we maatwerk op individueel niveau en groepsniveau. Tevens zorgen we voor preventie en tijdige signalering met aandacht voor de achterliggende factoren die zo nauw samenhangen met gezondheidsproblemen (zie verderop een korte toelichting op het begrip ‘preventie’). Daarbij hanteren we het principe van ‘Positieve Gezondheid’ dat ervan uitgaat dat gezondheid meer is dan alleen ‘niet ziek zijn’. Bij Positieve Gezondheid ligt het accent niet op ziekte, maar op de mens zelf, op zijn/haar veerkracht en op wat zijn/haar leven betekenisvol maakt.

We pakken problemen op een voortvarende en domein-overstijgende manier aan. We streven naar het realiseren van eerlijke kansen op gezondheid via alle beleidsterreinen. Gezondheid speelt dan ook een belangrijke rol in de vormgeving van de fysieke omgeving en in de zorg voor bestaanszekerheden van inwoners. We streven naar het realiseren van eerlijke kansen op gezondheid via alle beleidsterreinen. Daarbij verwachten we niet dat alle problemen over vier jaar zijn opgelost, maar wel dat we zichtbaar resultaat boeken op eerlijkere kansen op een goede gezondheid voor alle inwoners van Hoorn.

Deze gezondheidsnota zal de beleidsbasis zijn voor het gezondheidsbeleid van gemeente Hoorn voor de komende vier jaar. We gaan eraan werken dat het systeem dat we als gemeente met onze partners hebben gecreëerd, beter aansluit bij de behoeften van al onze inwoners. Dat is onze wettelijke taak vanuit de Wet publieke gezondheid en die nemen we graag op ons. Hiermee bouwen we voort op de eerdere Hoornse nota gezondheidsbeleid en maken we en lokale doorvertaling van de meest recente Landelijke Nota Gezondheidsbeleid (2020-2024).

Toelichting op het begrip preventie

Onder ‘preventie’ verstaan wij het voorkomen van ziekten en gezondheidsverslechtering.
Binnen preventie wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende niveaus: primair, secundair en tertiair. Bij primaire preventie wordt de nadruk gelegd op het voorkomen van een ziekte zodat deze geen kans krijgt. Secundaire preventie legt de nadruk op het vroeg ontdekken van een ziekte of afwijking. Tertiaire preventie is erop gericht dat een herhaling en verslechtering van de ziekte optreedt.

2. Ambitie en speerpunten 2024-2028

Hoofdambitie

De hoofdambitie van de nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid Hoorn is:

"Alle inwoners van Hoorn hebben een eerlijke kans om veerkrachtig en gezond op te groeien, te leven en in goede gezondheid ouder te worden. Daarbij is het noodzakelijk om de kloof te dichten in het aantal gezonde levensjaren tussen verschillende groepen."

Bij het realiseren van de hoofdambitie ligt de nadruk op inwoners in de meest kwetsbare situaties, zodat hun kansen op een gezond leven toenemen. Deze keuze betekent in een aantal gevallen ook ongelijke investeringen en dus extra, domein-overstijgende, inzet. Dat begint al bij het ondersteunen van de jongste jeugd en (aanstaande) ouders/verzorgers om goede en gezonde keuzes te maken.
Verder zorgen we voor een omgeving die gezonde keuzes ondersteunt. We bedoelen zowel de fysieke als de sociale omgeving, met passend ondersteunings- en zorgaanbod door alle professionals in de stad. Belangrijk aandachtspunt is dat we de goede bescherming tegen infectieziekten op peil houden in de stad, met nadrukkelijke aandacht voor hiv/aids en Covid-19. Juist zulke infectieziekten, zo is in de afgelopen jaren gebleken, kunnen alle andere inzet op preventie en gezondheid doorkruisen.

Speerpunten

Om onze doelen te bereiken zetten we in op de volgende speerpunten:

1. Gezonde, veilige en kansrijke jeugd
2. Vitale en gezonde leefstijl
3. Gezond ouder worden
4. Mentale gezondheid
5. Bescherming tegen infectieziekten
6. Gezonde stad
7. Bestaanszekerheid als basis van gezondheid

3. Leidende principes

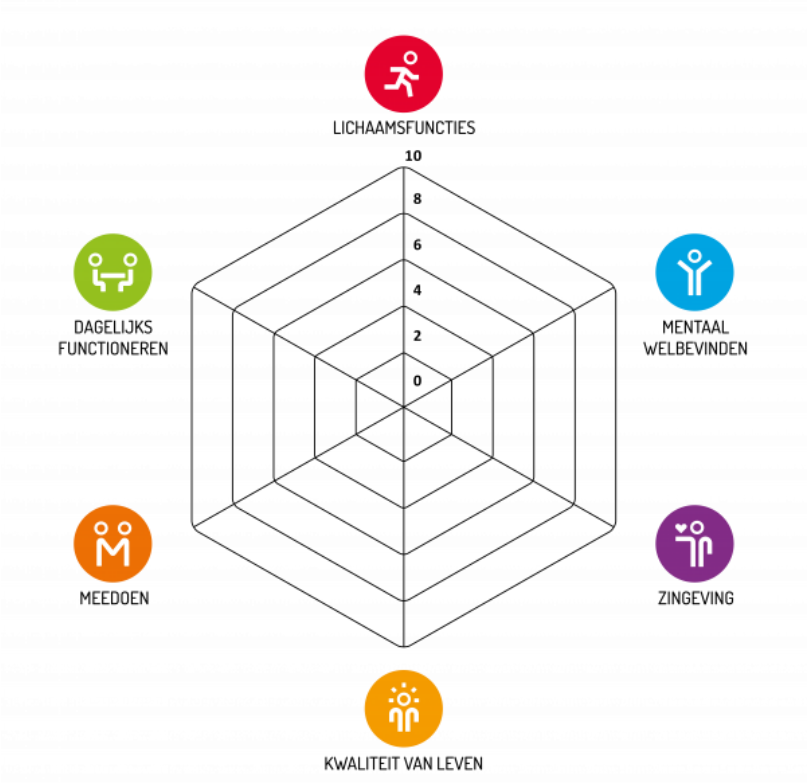
Bij de ontwikkeling en uitvoering van het huidige en het toekomstige gezondheidsbeleid laten we ons leiden door vijf principes die als rode draad dienen voor de gezamenlijke inspanningen en prioriteiten:

3.1 We stellen het perspectief van de inwoner centraal

In alle aspecten van het (gezondheids)beleid en de uitvoering daarvan staat de inwoner van Hoorn centraal. Dat vraagt om flexibiliteit en een open houding van ons en van alle professionals en vrijwilligers om ondersteuning en zorg te bieden die aansluit bij de wensen, behoeften en persoonlijke situatie van alle inwoners. Dit betekent maatwerk, zowel in taal en begrip als in context en omgeving. Dat kan alleen als we inwoners betrekken bij het ontwikkelen en evalueren van beleid, het uitvoeren van activiteiten, het ontwikkelen van voorlichtingsmateriaal en het doen van onderzoek. Continu bekijken we kritisch welke doelgroep(en) we nog onvoldoende bereiken en hoe we beter in contact kunnen komen met hen.

3.2 We hanteren het perspectief van positieve gezondheid

We benaderen gezondheid vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Bij gezondheid kijken we niet alleen naar lichaamsfuncties, maar ook naar mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Al die aspecten samen bepalen hoe goed mensen om kunnen gaan met fysieke, emotionele en sociale moeilijkheden, en of ze veerkrachtig zijn en eigen regie kunnen voeren. Er is aandacht voor wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Ook van professionals verwachten we dat ze in hun contacten met cliënten en patiënten breder kijken dan alleen vanuit hun eigen expertisegebied en dat ze ook aandacht hebben voor andere factoren die de gezondheid belemmeren of juist kunnen bevorderen.

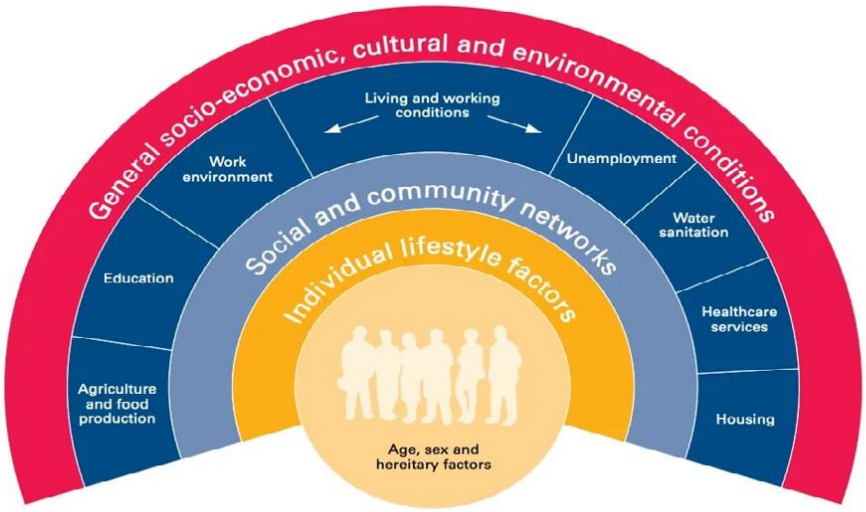
3.3 We werken preventief: preventie heeft prioriteit

Voorkomen is beter dan genezen. Preventie, een stevige Sociale Basis en tijdige signalering vormen de sleutel tot een veerkrachtige en gezonde bevolking. Dat is een duurzame en kosteneffectieve manier om bij te dragen aan een goede volksgezondheid en aan gelijke kansen op gezondheid voor iedereen. We geven extra aandacht aan de jeugd, aan ouderen en aan inwoners in een kwetsbare situatie. We investeren in vroegsignalering en vroeginterventie om kleine problemen klein te houden. Ook vergroten we de gezondheidsvaardigheden van onze inwoners. Dat gaat hand in hand met het wegnemen van drempels voor inwoners die gezond(er) willen leven. We pakken de oorzaken van mogelijke gezondheidsproblemen aan en voorkomen ze daarmee. We ondersteunen inwoners dus niet alleen, maar we zorgen ook voor een gezonde omgeving die gezonde keuzes stimuleert.

3.4 We werken samen, ook over domeinen heen

Gezondheidsproblemen staan niet op zichzelf, maar hangen vaak samen met problemen op andere leefgebieden. Als we willen aansluiten bij het perspectief van de inwoner, dan is het noodzakelijk om deze problemen in samenhang aan te pakken. We versterken dan ook de domein-overstijgende samenwerking voor inwoners die gestapelde en op elkaar ingrijpende problemen ervaren. Alle Hoornse professionals benutten de formele en informele netwerken uitstekend. Samen met al onze partners in de stad gebruiken we elkaars expertise, zodat ons werk effectiever en efficiënter wordt en dicht rond de inwoner is georganiseerd.

We omarmen het principe van ‘Health in All Policies’ (Gezondheid op alle beleidsterreinen, verder HiAP genoemd) van de ‘World Health Organisation’ (Wereldgezondheidsorganisatie, verder WHO genoemd) en integreren gezondheid in al het relevante gemeentelijk beleid. Dat betekent dat in alle gemeentelijke domeinen bij beleidsontwikkeling systematisch wordt gekeken naar de effecten van dat beleid op de gezondheid van mensen en andersom. In alle activiteiten en voorzieningen die de gemeente aanbiedt, is gezondheid een onlosmakelijk onderdeel. Denk aan voorzieningen op het gebied van ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk en inkomen, wonen, sport en bewegen, cultuur, openbare ruimte, economie, en veiligheid. Vanuit de verschillende gemeentelijke afdelingen onderzoeken en leren we met externe partners hoe we de HiAP-werkwijze optimaal kunnen uitvoeren, opdat we gezond gedrag normaal en gemakkelijk maken voor onze inwoners.

3.5 We maken duidelijke keuzes – ongelijk investeren, voor eerlijke kansen

Eerlijke kansen op gezondheid bereiken we door bestaande gezondheidsverschillen in Hoorn te verminderen. Dat betekent dat we keuzes moeten maken in groepen en gebieden die we extra aandacht geven. Hierbij hanteren we het principe van ‘Equity in all Policies’ (Rechtvaardigheid op alle beleidsterreinen). Dit houdt in dat we kiezen voor inwoners die het meeste risico lopen op een minder goede gezondheid en bij wie de grootste gezondheidswinst is te behalen. Dat zijn om te beginnen de jeugd en inwoners met een ongunstige sociaaleconomische positie. Onze focus gaat uit naar de wijken Kersenboogerd-Noord, Grote Waal en Risdam Noord omdat deze wijken relatief veel inwoners hebben die minder goed scoren op verschillende gezondheidsaspecten.

4. Werkwijze

Naast de leidende principes hanteren we een aantal uitgangspunten voor de wijze waarop we het gezondheidsbeleid uitvoeren. Die uitgangspunten komen in alle speerpunten terug.

4.1 Gebiedsgerichte aanpak

In iedere wijk van Hoorn verschilt de gezondheidssituatie en liggen er unieke kansen voor gezondheidsbevordering en -bescherming. Beleid en uitvoering stemmen we zo goed mogelijk af op de lokale situatie, waarbij de samenwerking met betrokken inwoners en organisaties in de wijk een centrale rol krijgt. Per wijk analyseren we hoe we de gezondheid kunnen verbeteren. We kijken wat voor inwoners er wonen en stellen met behulp van landelijke (onderzoeks)modellen vast wat wel of niet werkt voor deze inwoners. Zo werkt bij het ene type inwoner een digitale voorlichting, terwijl bij het andere type inwoner juist een stukje tekst in een weekblad of huis-aan-huisblad goed werkt.
In onze analyses kijken we ook naar de samenhang met andere problemen in de wijk om te zoeken naar slimme oplossingen. Verder gaat in gebieden waar relatief veel inwoners kampen met chronische stress door problemen van bestaanszekerheid onze aandacht met name uit naar het creëren van een gezonde fysieke en sociale omgeving. Daarmee maken we gezonde keuzes en een gezond leven zo makkelijk en laagdrempelig mogelijk. Tegelijkertijd werken we aan een optimale ketensamenwerking om kleine problemen klein te houden.

4.2 Lerende aanpak

We verbeteren het gezondheidsbeleid continu op basis van nieuwe (wetenschappelijke) inzichten en kennis uit (toegepast) onderzoek en de praktijk; dat is evidence-informed werken. We hechten veel waarde aan de kennis en feedback van ervaringsdeskundigen en ervaringen van professionals in de praktijk.

We werken nauw samen met kennisinstellingen zoals GGD Hollands Noorden, GGZ-NHN, Pharos, Platform31, Stichting Brijder Jeugd, en het Trimbos-instituut. Vanuit deze kennisinstellingen verkrijgen wij data op het gebied van onder meer gezondheid, leefstijl, infectieziekten, leefomgeving, verslaving, jeugd en gezondheid, openbare geestelijke gezondheidszorg en epidemiologie.

Een ander aspect van onze lerende aanpak is het actief monitoren en evalueren van eigen beleid, gepleegde interventies, uitgevoerde activiteiten en andere vormen van inzet. Vervolgens worden deze monitorings- en evaluatiegegevens gebruikt voor sturing. Ook hierbij kijken we naar het systeem waarin mensen leven. Dat betekent dat we niet alleen de beoogde gezondheidsuitkomsten monitoren, maar dat we ook de uitkomsten monitoren op andere relevante factoren die een rol spelen in de systemische aanpak. Alleen verbeteringen in het systeem als geheel leiden namelijk tot de gewenste uitkomsten.

Zo zorgen we met onze lerende aanpak van het gezondheidsbeleid voor actieve uitwisseling tussen wetenschap, beleid en praktijk.

4.3 Digitaal innoverende aanpak

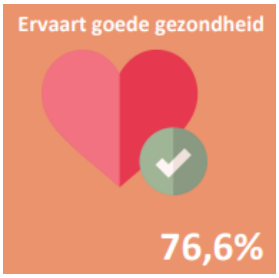
De zorg digitaliseert steeds meer. Digitalisering biedt kansen voor gezondheidsbevordering, zelfredzaamheid, samenredzaamheid en verbetering van de organisatie van ondersteuning en zorg. Door digitalisering hebben inwoners toegang tot informatie, kunnen ze sneller kennis en vaardigheden opdoen om een gezonde leefstijl na te streven en komen informele en formele hulp en ondersteuning dichterbij. Digitalisering vergroot de mogelijkheid om sociale verbindingen in de buurten en de stad te verstevigen. Ook kan de kwaliteit van de zorg verhoogd worden door toepassing van beter passende behandelingen en interventies, gebaseerd op grotere beschikbaarheid van relevante en beter toepasbare data. Deze ontwikkeling zetten wij voort door digitale zorg als werkwijze in gezondheidsbeleid mee te nemen. Uiteraard hebben we nadrukkelijk oog voor de inwoners die - om welke reden dan ook - niet mee kunnen komen in de digitale wereld.

4.4 Inclusieve aanpak

Om recht te doen aan de diversiteit binnen onze gemeente Hoorn is het onze taak om beter aan te sluiten bij de taal, cultuur, waarden, vaardigheden en belevingswereld van alle inwoners. We moeten daar meer gevoel voor ontwikkelen en ons meer inspannen om díe inwoners te bereiken die tot nu toe onvoldoende worden bereikt met het preventieve aanbod. Ook vergroten we de kennis over de specifieke zorgbehoeften van verschillende groepen in onze gemeente. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vrouwspecifieke zorg waar stichting Voices for Women aandacht voor vraagt. We komen in contact met dergelijke groepen met specifieke zorgbehoeften door nauw samen te werken met informele partners en sleutelpersonen in de gemeenschappen en wijken.

5.1: Gezonde, veilige en kansrijke jeugd

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse jongvolwassenen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 82,7%

NL: 15,8 jaar

NL: 16,7 jaar

NL: 11%

Waarom?

Niet alle Hoornse kinderen en jongeren hebben evenveel kansen op een goede start om gezond en veilig op te groeien. Voor de (latere) fysieke en mentale gezondheid van kinderen zijn met name de eerste 1000 dagen van cruciaal belang. Dit zijn de eerste twee levensjaren, de zwangerschap en de maanden hiervoor. Het welzijn en de gezondheid van ouders en kind vóór, tijdens en na de zwangerschap blijken een belangrijke voorspeller te zijn van die latere fysieke en mentale gezondheid. Tijdens de eerste periode wordt de basis gelegd voor onder andere de wijze van stofwisseling, het immuunsysteem en de emotionele hechting van het kind. Wie als kind opgroeit in een liefhebbende, beschermende omgeving en een gezonde leefstijl aanleert, heeft betere kansen op een goede gezondheid later in het leven. Daarom ondersteunen we de Hoornse jeugdigen en hun ouders om een gezonde start te maken en om zodoende de gezondheidsverschillen te kunnen verkleinen. Bij kinderen die opgroeien in een situatie met een stapeling van problemen kan een gezonde ontwikkeling onder druk komen te staan. We investeren extra in de kansen van kinderen in een dergelijke situatie.

Wat is onze ambitie?

"Alle Hoornse kinderen en jongeren hebben gelijke kansen om veilig, gelukkig en gezond op te groeien."

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen:
- Meer aanstaande ouders in een kwetsbare situatie beginnen goed voorbereid aan hun zwangerschap.
- Er zijn minder ongeplande en onbedoelde zwangerschappen in gezinnen in een kwetsbare situatie.
- Meer (aanstaande) ouders krijgen tijdig de juiste hulp op alle domeinen.
- Meer kinderen, jongeren en aanstaande ouders hebben een gezond gewicht en een gezonde leefstijl.
- Meer ouders zijn beter toegerust op het ouderschap en op de opvoeding.
- Meer ouders zijn bekend met de gevaren van alcohol- en drugsgebruik door hun (minderjarige) kinderen.
- Meer jongeren weten zelf gezonde keuzes te maken.

Wat gaan we doen?

Kansrijke Start

Het programma Kansrijke Start richt zich op de eerste 1000 dagen van een kinderleven, vanaf de maanden voor de zwangerschap tot 2 jaar. Met dit programma versterken we de verbinding tussen het medisch en het sociaal domein en versterken we de samenwerking in de geboortezorgketen. De verschillende professionals werken integraal samen aan tijdige ondersteuning en zorg op maat voor kinderen die geboren worden in een kwetsbare situatie.

In Control of Alcohol & Drugs / JAD

Sinds 2013 werken de 16 gemeenten uit Noord-Holland Noord, GGD Hollands Noorden, Brijder, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, L!NK en GGZ Noord-Holland Noord samen om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren verder terug te dringen en te voorkomen. Wij doen dit met het bovenregionale programma In Control Of Alcohol & Drugs (ICOAD).

Uit recente onderzoeken blijkt dat jongeren in Westfriesland nog steeds gemiddeld te vroeg starten met drinken, te vaak drinken en te veel drinken. Om het alcohol- en drugsgebruik onder de Westfriese jongeren ook de komende jaren zoveel mogelijk terug te dringen is een nieuw beleidsinhoudelijke Regioplan ICOAD 2023-2026 opgesteld. Met dit 4-jarige Regioplan willen we met preventie, handhaving en communicatie bijdragen aan het verminderen van het overmatig alcoholgebruik en drugsgebruik onder jongeren (11/12 jaar tot 23 jaar). Tevens willen we de sociale en maatschappelijke veiligheid en gezondheid vergroten.

Gezonde school

Het landelijke programma Gezonde School heeft als doel: een gezonde leefstijl in het DNA van elke school. Met de Gezonde School-aanpak kunnen scholen structureel, integraal en planmatig werken aan een gezonde leefstijl. We werken vanuit een gezamenlijke programmaplan Gezonde School en ondersteunen op verschillende manieren scholen die actief willen bijdragen aan de gezondheid van hun leerlingen. Deze scholen kunnen een kwaliteitskeurmerk krijgen.

Preventieakkoord
Gemeente Hoorn hecht veel waarde aan het voorkomen en verder terugdringen van gezondheidsschade van haar inwoners. Daarom heeft Hoorn de ambitie om een goede lokale doorvertaling te maken van het Nationaal Preventie Akkoord. Daarbij richt Hoorn zich ook op haar jongere inwoners. Dit is in 2022 goed gelukt en gemeente Hoorn heeft dit in 2023 succesvol gecontinueerd. Uit de pijlers van het preventieakkoord vloeien aantoonbaar effectieve preventieve activiteiten voort die inspelen op lokale problematiek van jongeren in Hoorn. Daarbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij reeds bestaande initiatieven en activiteiten.

Voor de jaren 2022 en 2023 ontving gemeente Hoorn een geoormerkt uitvoeringsbudget voor de uitvoering van het lokaal preventieakkoord. Met ingang van 2024 zal het uitvoeringbudget van het preventieakkoord opgaan in de brede SPUK-regeling waarmee vanuit verschillende onderwerpen de gezondheid van inwoners zal worden verbeterd.

5.2: Vitale en gezonde leefstijl

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse volwassenen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 32,2% | **NL: 50,4%** | **NL: 51,1%** | **NL: 24,8%**

Waarom?

Een gezonde leefstijl, waaronder gezond eten en drinken, voldoende bewegen en goed slapen, voorkomt veel gezondheidsproblemen. Een gezonde leefstijl draagt bij aan een beter immuunsysteem, maakt mensen veerkrachtiger bij tegenslag, verbetert de cognitieve prestaties (ook op latere leeftijd) en vergroot het aantal jaren dat mensen in gezondheid leven. Een gezonde leefstijl zorgt in veel gevallen ook voor een sneller herstel van ziektes, voor een kleinere kans op complicaties en voor een kortere herstelperiode na een operatie of bevalling. Ook draagt het bij aan een betere kwaliteit van leven van onder andere mensen met een chronische ziekte.

Ongezond gedrag heeft het tegenovergestelde effect. In Nederland zorgt ongezond gedrag voor bijna 20% van de ziektelast; het leidt tot ruim 35.000 doden per jaar en kost € 8,6 miljard aan zorguitgaven per jaar. Van het ongezonde gedrag leidt roken tot de grootste ziektelast, gevolgd door ongezonde voeding, inactiviteit, gebrekkige slaap, drugsgebruik en alcoholgebruik. Ongezond gedrag veroorzaakt (ernstig) overgewicht, hoge bloeddruk en/of hoge bloedsuikerspiegel. Daarnaast verhoogt ongezond gedrag het risico op chronische ziekten, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en COPD.

Gezien deze feiten vinden we het van groot belang om de inwoners van Hoorn te ondersteunen bij het bereiken en behouden van een gezonde leefstijl en bieden we passende hulp en ondersteuning om escalatie van gezondheidsproblemen te voorkomen. Een gezonde leefstijl en preventieve zorg zijn echter niet voor alle inwoners van Hoorn even bereikbaar. Vooral mensen met minder bestaanszekerheden hebben een minder goede kans om gezond gedrag te vertonen, waardoor de kans op chronische aandoeningen, obesitas, COPD en hartinfarcten bij hen groter is. Er zijn nog veel stappen te zetten om ervoor te zorgen dat juist zij toegang hebben (ook financieel) tot informatie, voorzieningen, (sport)accommodaties en hulp- en ondersteuningsaanbod. Die stappen zijn nodig om de gezondheidsverschillen in de stad terug te dringen. De gezondheidsverschillen in de stad vragen ook om een specifieke en gedifferentieerde aanpak in preventie, zodat we juist die inwoners bereiken die er het meeste baat bij hebben.

Wat is onze ambitie?

"In Hoorn heeft iedereen de kans om zo gezond mogelijk te leven en de best mogelijke gezondheid te ervaren."

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen voor het jaar 2035:
- Het aantal inwoners dat de gezondheid als slecht ervaart, is met 10% afgenomen.
- Het aantal inwoners met overgewicht is met 10% afgenomen.
- Het aantal inwoners dat voldoende beweegt, is met 10% toegenomen.
- Het aantal volwassen rokers is met 10% afgenomen.
- Het aantal zware of overmatige drinkers bij de 55+ers is met 10% afgenomen.

Wat gaan we doen?

In de wijken waar relatief veel inwoners kampen met problemen op het gebied van bestaanszekerheid, richten we ons op een gezonde fysieke en sociale omgeving en een goede ketensamenwerking. Dan is een gezonde leefstijl ook voor de inwoners van die wijken laagdrempelig en toegankelijk. Bij dit speerpunt is het aantrekkelijker maken van de buitenomgeving (voor bijvoorbeeld sport en beweging) dus ook een belangrijk onderdeel.

Preventieakkoord

Uit de pijlers van het lokaal preventieakkoord vloeien aantoonbaar effectieve preventieve activiteiten voort die inspelen op lokale problematiek van onze inwoners. Daarbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij reeds bestaande initiatieven en activiteiten.

Gecombineerde Leefstijlinterventies (GLI)

Gemeente Hoorn draagt actief bij aan het informeren van haar inwoners over het bestaan van GLI. GLI helpen mensen bij de gedragsverandering die nodig is om een gezonde leefstijl te bereiken en te behouden. Een gezonde leefstijl kan gezondheidsschade beperken of zelf voorkomen. Het GLI-programma

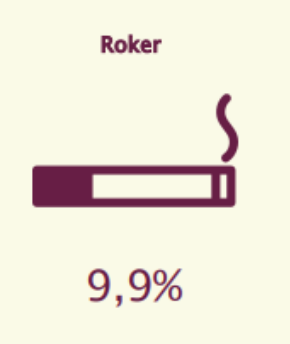
duurt 2 jaar onder begeleiding van een leefstijlcoach. In Westfriesland worden de 3 GLI-programma's COOL, SLIMMER en BeweegKuur aangeboden. Deze programma's zijn opgenomen in het loketgezondleven.nl als erkende interventies.
De GLI wordt vergoed vanuit de basisverzekering en deelnemers hoeven geen eigen risico te betalen. De huisarts is verwijzer naar de GLI en bepaalt wie er in aanmerking komt voor deelname.

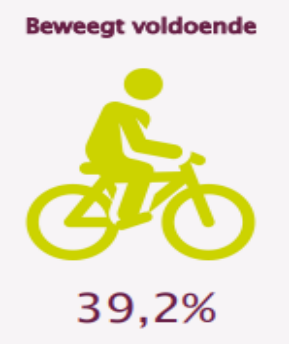
Voel je Goed
Vanuit het lokaal preventieakkoord 2022 voert gemeente Hoorn in samenwerking met Stichting Netwerk het erkende en succesvolle programma Voel je Goed uit. Dit programma richt zich op volwassen inwoners met overgewicht die moeite hebben met lezen en schrijven en voor wie de reguliere GLI aanpak te ingewikkeld is. Ook informatie over gezonde voeding is voor deze doelgroep lastig te vinden en te begrijpen. Voel je Goed ontfermt zich over deze mensen en biedt de deelnemers een intensieve, praktische begeleiding en uitleg over een gezonde leefstijl.

5.3: Gezond ouder worden

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse ouderen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 10,3%

NL: 37,6%

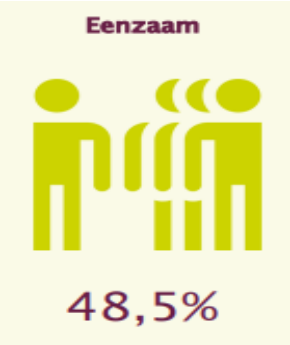
NL: 16,7%

NL: 33,6%

NL: 3,9%

NL: 52,3%

Waarom?

Ook onder de oudere inwoners van Hoorn zien we grote gezondheidsverschillen. In Nederland hebben ouderen met een lage sociaaleconomische positie vaker te maken met een stapeling van gezondheidsproblemen. Ze leven 6 jaar minder lang en bijna 15 jaar minder lang in goed ervaren gezondheid dan andere ouderen. Het aantal 65-plussers neemt toe. Ook het aantal 75-plussers stijgt sterk de komende jaren.

Ouder worden brengt vaak gezondheidsproblematiek met zich mee, zoals een hoger risico op chronische aandoeningen als hart- en vaatziekten, COPD, diabetes en dementie. Chronische aandoeningen en valincidenten hebben soms ernstige consequenties voor de zelfredzaamheid en voor de kwaliteit van leven. De te verwachten toename van het aantal ouderen in Hoorn met (gezondheids)problemen betekent dat ook de vraag naar zorg toe zal nemen, zowel verzekerde zorg als zorg waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Een bijkomende uitdaging voor Hoorn is het tekort aan zorgprofessionals die deze ondersteuning en zorg voor onze ouderen moeten leveren en de toenemende druk op mantelzorgers.

Wat is onze ambitie?

"Alle inwoners van Hoorn kunnen gezond ouder worden en een betekenisvol leven leiden in een voor hen vertrouwde omgeving ongeacht hun achtergrond, inkomen en behoefte aan ondersteuning."

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen voor het jaar 2035:
- Het percentage ouderen tussen de 65 en 80 jaar dat voldoende beweegt, neemt met 10% toe.
- Vermindering van het aantal valincidenten bij ouderen.
- Ouderen wonen langer goed en zelfstandig.
- Minder ouderen zijn eenzaam.
- Betere ondersteuning van ouderen en mantelzorgers bij het voorkomen en vertragen van dementie.
- Ouderen weten zelf gezonde keuzes te maken.
- Ouderen worden goed ondersteund bij beperkte digitale vaardigheden.

Wat gaan we doen?

Voorbereiden op gezond en veerkrachtig ouder worden

Wie van jongs af aan een gezonde leefstijl heeft, heeft een grote kans om als oudere vitaal te zijn. Maar het is nooit te laat om aan een gezonde leefstijl en vitaliteit te werken. In de levensfase na pensionering is dat bijvoorbeeld goed mogelijk. Wie dan nog fit en actief is en gezond leeft, heeft een grotere kans om in de jaren daarna redelijk gezond te blijven. Mede door een goede voorbereiding in combinatie met de juiste kennis, voorzieningen en ondersteuning blijven ouderen in de toekomst veerkrachtiger en is minder ondersteuning en zorg nodig.

Meer sport en beweegparticipatie van ouderen

We stimuleren aanbieders van sport- en beweegactiviteiten voor ouderen om hun aanbod te vergroten om zo voldoende aanbod te realiserende voor de toenemende hoeveelheid ouderen in Hoorn als gevolg van de vergrijzing. Deze sport- en beweegactiviteiten dragen immers bij aan de vitaliteit, zelfstandigheid en gezondheid van ouderen.

Verminderen valincidenten
We zetten in op het veiliger maken van de woon- en leefomgeving van onze ouderen, zowel binnenshuis als buitenshuis. Aangezien dit één van de 15 onderwerpen is binnen de Brede SPUK-regeling, zal de nadere beleidsinhoudelijke uitwerking van dit thema in de loop van 2023 plaatsvinden.

5.4: Mentale gezondheid

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse volwassenen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 49,7%

NL: 9,3%

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse jongvolwassenen en jeugdigen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 47,4%

NL: 36,8%

Waarom?

Psychische problemen worden vaak veroorzaakt door stress en mentale druk als gevolg van levensomstandigheden, levensgebeurtenissen, leefomgeving, sociaal isolement of de veeleisende (digitale) samenleving. Het vermogen van mensen om met mentale problematiek om te gaan is afhankelijk van hun veerkracht en hun hulpbronnen, zoals hun sociale omgeving. Mentale gezondheid en veerkracht zijn essentiële voorwaarden om gezond te leven en gezond op te groeien.
De mentale gezondheid staat echter in toenemende mate onder druk. Covid-19 en de bijkomende maatregelen hebben hier de afgelopen jaren ook een grote bijdrage aan geleverd.

Inwoners van Hoorn met mentale gezondheidsproblemen willen we zo vroeg mogelijk helpen met de juiste ondersteuning en advies, maar dat lukt nog niet goed genoeg. Voor veel inwoners is de stap te groot om te praten over hun klachten, of om bij psychische klachten naar de huisarts, basis-ggz of een andere hulpverlener te gaan. Ze schamen zich, bagatelliseren het voor zichzelf of ze weten de weg niet.
Als mensen wel om hulp vragen voor mentale problemen, sluit aanbod niet altijd aan bij de vraag. Belangrijk is de verbinding maken tussen het preventieve aanbod en specialistische zorg. Vroegtijdige steun is juist belangrijk om te voorkomen dat negatieve gevoelens sterker worden.
Grote knelpunten in de zorg zijn de toegenomen zware problematiek en de oplopende wachtlijsten. Daarnaast hebben we ook de taak te zorgen voor verwarde en onbegrepen personen die geen hulp vragen of geen hulp willen. Voor hun naasten is niet altijd duidelijk waar ze terecht kunnen als ze zich zorgen maken. De verschillen tussen groepen in omgang met mentale problemen, bijvoorbeeld die tussen verschillende culturen of tussen mannen en vrouwen, vragen om een inclusieve aanpak. Er moet een passend aanbod zijn voor de verschillende groepen. Ook is het van belang om zo vroeg mogelijk te beginnen met hulp bij mentale problemen.

Wat is onze ambitie?

“In Hoorn heeft iedereen de kans om mentaal zo gezond mogelijk op te groeien, te wonen en te werken.”

Deze ambitie vertalen we in de volgende doelstellingen.
- Het aantal inwoners met mentale problemen (jong én oud) is afgenomen en de verschillen in mentale gezondheid tussen groepen in de stad zijn minder groot.
- Milde mentale problemen worden eerder herkend en erkend zodat mensen met die problemen ook eerder ondersteuning zoeken en krijgen.
- Meer inwoners zijn veerkrachtig en doen mee in de maatschappij.
- Meer inwoners spreken met elkaar en met zorgprofessionals over hun eigen mentale gezondheid en die van hun naasten.
- Meer inwoners zijn bekend met het mentale zorgaanbod in de stad.
- Er is meer aandacht voor mentale gezondheid in de publieke ruimte en sociale omgeving van inwoners.

Wat gaan we doen?

In de stad wordt hard gewerkt om de mentale gezondheid van inwoners te verbeteren.

Afname aantal inwoners met mentale problemen (jong én oud)

Het doel is een veilige omgeving te creëren voor inwoners waarin ze mogen falen, vallen en weer opstaan. Dat doen we door elkaar te inspireren, kennis te delen en van elkaar te leren. We stimuleren inwoners om bij mentale problemen steun te zoeken en erover te praten.

- We zorgen voor vroegsignalering door open gesprekken met inwoners op basis van gelijkwaardigheid.
- We bevorderen mentale gezondheid op scholen door te proberen mentale veerkracht meer integreren in het onderwijsaanbod.
- We stimuleren inwoners om te sporten, omdat sporten een bewezen effectieve bijdrage levert aan fysieke en mentale gezondheid.
- Het aanbod aan interventies en activiteiten ter versterking van de mentale weerbaarheid in Hoorn brengen we meer onder de aandacht bij huisartsen, docenten, (zorg)professionals en bij inwoners zelf.
- We richten ons op het social media gebruik van inwoners en welk effect dit heeft op hun mentale gezondheid.

Passende preventieve mentale zorg voor alle inwoners
- We zorgen voor een passend aanbod voor inwoners met een migratieachtergrond, waarbij specifieke aandacht is voor schaamte, stigmatisering en ervaren barrières om hulp te zoeken en te praten over mentale problemen.
- Voor mensen met ernstig psychische klachten maken we de Sociale Basis zo toegankelijk en veilig mogelijk. Daarnaast bieden we passende ondersteuning die aansluit bij de vraag en de beleving van deze groep, met specifieke aandacht voor biculturele jongeren.
- Met onze inzet op suïcidepreventie (113) verminderen we het aantal suïcides en suïcidepogingen door vroegsignalering en door suïcidale gedachten bespreekbaar te maken. Ook bieden we nazorg voor mensen die een suïcidepoging hebben gedaan, ondersteunen we nabestaanden én beperken we de toegang tot dodelijke middelen.

Mentaal welzijn in de sociale omgeving
We brengen mentale gezondheid in de sociale omgeving structureel onder de aandacht.
- We enthousiasmeren scholen om een gezonde sociale omgeving te zijn én te blijven voor jongeren.
- We verbeteren de deskundigheid op het gebied van mentale gezondheid in de sociale omgeving en op scholen en bij de professionals in het sociaal domein.
- We richten ons op de mentale gezondheid van mantelzorgers.

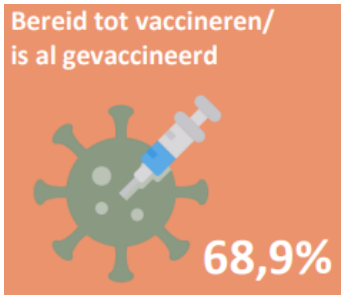
Mentale ondersteuning is normaal
Praten over mentale gezondheid moeten we voor en met alle inwoners uit de taboesfeer halen. Het is voor nog te weinig Westfriezen normaal om over mentale problemen te praten. Dat geldt zowel voor burgers als voor zorgprofessionals.
- We stimuleren vooral jongeren en inwoners in een kwetsbare situatie om over hun mentale gezondheid te praten en dat normaal te vinden. Van professionals verwachten we dat die dat ook doen.
- We werken samen met sleutelfiguren aan de eigen regie, kwaliteit van leven en maatschappelijke participatie van inwoners.

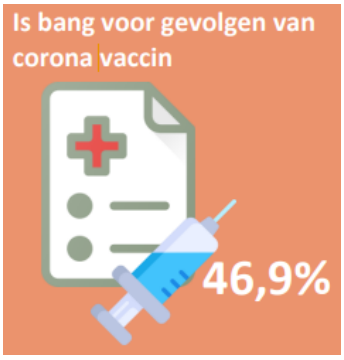
Kennis mentale gezondheid in de stad en met de stad
We werken samen met GGD HN, GGZ NHN en Stichting Brijder Jeugd om kennis over mentale gezondheid te vergroten en activiteiten te monitoren en evalueren. Daarbij hebben we extra aandacht voor veel voorkomende psychische klachten en aandoeningen zoals depressie, angst en verslaving.

5.5: Bescherming tegen infectieziekten

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse jongvolwassenen en volwassenen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 13,9% **NL: 68,2%** **NL: 47,3%**

Waarom?

Infectieziekten zijn van alle tijden, net als het belang om er via preventie en zorg tegen te strijden. De impact die Covid-19 op Hoorn heeft gehad, laat zien dat de bestrijding van infectieziekten meer dan ooit van belang is en weer verstevigd moet worden. Ook bij de bestrijding van infectieziekten als geheel is integrale domein-overstijgende samenwerking nodig om voldoende effect te bereiken. En ook hier zien we ongelijke kansen voor verschillende groepen Hoornse inwoners. We zien dat de vaccinatiegraad in de ene wijk of groep lager is dan in de andere. Eén van de manieren om gezondheidsverschillen tussen groepen te verminderen is dan ook de focus in beleid op het verhogen van de vaccinatiegraad voor en het testen op de verschillende infecties. Meer vaccineren levert relatief de grootste gezondheidswinst op voor mensen in kwetsbare situaties.

Wat is onze ambitie?

"Alle inwoners van Hoorn zijn goed beschermd tegen infectieziekten. We streven naar een zo laag mogelijk aantal infectieziekten."

Deze ambitie vertalen we in de volgende doelstellingen:
- Inwoners beter beschermen tegen infectieziekten
- We zorgen voor een betere seksuele gezondheid bij onze inwoners

Wat gaan we doen?

Inwoners beter beschermen tegen infectieziekten

- We overtuigen inwoners van de noodzaak van het opvolgen van preventieve (hygiëne)maatregelen tegen de verspreiding van infectieziekten en van het belang van de meest doeltreffende middelen: testen, bron- en contactonderzoek, vaccinaties en andere biomedische interventies. Dat geldt voor Covid-19, maar ook voor andere infectieziekten.
- We hebben speciale aandacht voor inwoners in een kwetsbare situatie en voorkomen de verspreiding en ziektelast van infectieziekten bij deze groep. Door voorlichting werken we aan grotere vaccinatiebereidheid voor alle infectieziekten. We doen extra moeite om bepaalde groepen inwoners te bereiken en te motiveren, zoals mensen met een migratieachtergrond, met een licht verstandelijke beperking of in een

ongunstige sociaaleconomische positie, dak- en thuislozen, ouderen en laaggeletterden.
- De vaccinatiegraden van Hoorn verbeteren. Hierbij is onder meer aandacht voor het behalen van de kritische vaccinatiegraad tegen besmetting met HPV, het virus dat baarmoederhalskanker veroorzaakt. Die kritische vaccinatiegraad is 50 tot 80% van de meisjes gevaccineerd. We besteden daarbij extra aandacht aan specifieke groepen waar de vaccinatiegraad (zorgelijk) laag is gebleken.
- Er wordt meer bewustzijn gecreëerd over het gevaar van infectieziekten als soa en tbc. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de meest recente gezondheidscijfers.

We zorgen voor een betere seksuele gezondheid bij onze inwoners
- Met behulp van voorlichting en informatietoegankelijkheid proberen we het aantal soa's onder jongeren in kwetsbare omstandigheden, praktisch opgeleiden, de LHBTIQ+-gemeenschap en inwoners met een licht verstandelijke beperking te verminderen.
- We signaleren eerder potentiële slachtoffers van seksueel geweld door betere samenwerking tussen zorg- en veiligheidsprofessionals.

5.6: Gezonde stad

Waarom?
De inrichting van ruimte en gebouwen heeft invloed op de gezondheid van mensen. Een goed ingerichte leefomgeving draagt bij aan een gezondere leefstijl en aan het voorkomen van ziekten. Wij zien het ontwikkelen van een gezonde stad als een kernopgave en maken gezondheid een vast onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. De vijf belangrijkste kenmerken van een gezonde omgeving zijn: rookvrij, een gezond voedselaanbod, een gezond buitenmilieu (geen luchtverontreiniging en geluidsoverlast), voldoende beweegmogelijkheden en ruimte voor rust en sociale ontmoeting.

Een relatief verstedelijkte gemeente als Hoorn kan soms een ongezonde omgeving zijn: mensen roken buiten op plekken waar veel kinderen komen, er is luchtvervuiling en geluidsoverlast. Ook is, net zoals bij andere verstedelijkte gemeenten in Nederland, de voedselomgeving van Hoorn relatief ongezond. Bovendien is ongezond voedsel nog steeds goedkoper dan gezond voedsel. Al deze aspecten dragen bij aan de voedselkeuzes die mensen maken en dragen bij aan overgewicht.

We hechten in Hoorn veel belang aan een gezonde omgeving, omdat onderzoek al jaren laat zien dat het juist de mensen in een zwakkere sociaaleconomische positie zijn die in een ongezondere fysieke en sociale omgeving leven én daarvan gezondheidsschade ondervinden. Juist doordat de omgeving een sterke invloed heeft op mensen in een kwetsbare situatie, vormt een positieve omgeving een belangrijke bijdrage in onze strijd voor eerlijkere kansen op gezondheid en het vergroten van kansengelijkheid. Daarom gaan we met de aanpak van de gezonde stad als eerste aan de slag in gebieden met de meeste mensen in een kwetsbare situatie.

Hoorn wil een gezonde gemeente zijn waar mensen gezond kunnen leven. Dat betekent dat mensen gestimuleerd worden tot gezond gedrag, zoals bewegen, sporten en gezond eten en drinken. Ook betekent het dat de luchtkwaliteit voldoende gezond is en dat mensen zo min mogelijk geluidsoverlast ervaren van wegverkeer.

Wat is onze ambitie?

"De leef- en woonomgeving in Hoorn is zo ingericht dat die de gezondheid beschermt en gezond gedrag stimuleert."

Deze ambitie vertalen we in de volgende doelstellingen:
- Een gezondere fysieke woon- en leefomgeving voor alle inwoners
- Een gezondere sociale woon- en leefomgeving voor alle inwoners

Verschil fysieke en sociale woon- en leefomgeving
Onder fysieke woon- en leefomgeving verstaan wij de complete tastbare omgeving om een inwoner heen. Dit bestaat enerzijds uit natuurlijke onderdelen als lucht, water, bodem en natuur en anderzijds uit door de mens gemaakte tastbare objecten zoals huizen, stadsparken, etc.

De sociale woon- en leefomgeving is het geheel van niet-tastbare, sociale, culturele en levensbeschouwelijke factoren dat van invloed is op het menselijk gedrag.

Wat gaan we doen?

We zetten in op het gezonder maken van de fysieke omgeving voor iedereen, waarbij onder meer de aandacht gaat naar: een rookvrije omgeving, gezonde voeding, een gezond binnen- en buitenmilieu, voldoende beweging, en ruimte voor ontspanning en sociale ontmoeting. Daarvoor is het belangrijk dat we gezondheid verankeren in ruimtelijke plannen. We verbinden het fysieke en sociale domein. Dat betekent dat we met alle relevante gemeentelijke en niet-gemeentelijke organisaties afstemmen hoe we de gezondheid van de inwoners beschermen en bevorderen bij ruimtelijke ontwikkelingen en in ruimtelijke programma's. Dat is expliciet niet alleen een verantwoordelijkheid van het gezondheids- of sociale domein. We borgen het gezondheidsaspect in de beleidsontwikkeling en uitvoering van al het gemeentelijk beleid: 'Health in All Policies' (HiAP). Zo sturen we erop aan dat alle gesubsidieerde activiteiten plaatsvinden in een gezonde omgeving.

Rookvrije omgeving

De openbare ruimte rondom alle Hoornse scholen, speeltuinen, zorgomgevingen en sportplekken en gemeentelijke voorzieningen worden rookvrij.

Gezond binnen- en buitenmilieu

- We zetten in op het verminderen van de geluidbelasting en geluidhinder in onze gemeente.
- We maken afspraken met woningbouwcorporatie Intermaris dat bij het overgaan van huurwoningen van oude huurders naar nieuwe huurders er meer groen in de tuin wordt gerealiseerd om zo een groenere woon- en leefomgeving te creëren.
- We informeren inwoners over het gevaar van loden waterleidingen. Loden waterleidingen maken dat gezond drinkwater namelijk niet voor iedereen vanzelfsprekend is. We informeren daarom bewoners en gebruikers van gebouwen die vóór 1960 zijn gebouwd over het feit dat deze gebouwen nog loden waterleidingen zouden kunnen hebben.
- We realiseren zonnebranddispensers in onze gemeente door exemplaren te verstrekken aan geïnteresseerde horecaondernemers, sportverenigingen en door dispensers te plaatsen op het Stadstrand, op kermissen en op festivals. Zodoende geven wij onze inwoners voldoende gelegenheid zichzelf goed te beschermen tegen verbranden in de zon.

Beweegvriendelijke omgeving
- In straten of wijken waar veel kinderen wonen, proberen we voor voldoende speelplekken te zorgen en voldoende ruimte voor kinderen te realiseren om veilig te bewegen en elkaar te ontmoeten.
- We brengen waar mogelijk het belang van een beweegvriendelijke werkomgeving onder de aandacht van Hoornse werkgevers en stimuleren aanpassingen van de werkomgeving.
- We richten waar mogelijk sociale voorzieningen en zorgvoorzieningen zo in dat die uitnodigen tot bewegen. Wanneer deze accommodaties geen eigendom zijn van de gemeente, informeren we de eigenaren over het belang van beweegvriendelijke voorzieningen en stimuleren we aanpassingen van deze accommodaties.

Gezonde voedselomgeving
- We kunnen de problemen niet alleen oplossen. Ook andere partijen zoals het Rijk en de voedselproducenten moeten stappen zetten. Daarom spreekt Hoorn zich uit over de schadelijke invloed van de omgeving in de vorm van combi-deals, (online) reclame en pushberichten van fastfoodketens. Daarnaast blijven we actief sturen op een gezond voedselaanbod met aandacht voor toegankelijkheid en betaalbaarheid voor iedereen.
- We proberen de verkoop van gezond voedsel in de nabijheid van scholen en veel bezochte kinderspeelplaatsen te bevorderen.
- We proberen met de Gezonde School-aanpak een gezonde leefstijl in het DNA van elke Hoornse school te realiseren. We werken daarbij vanuit een gezamenlijk programmaplan Gezonde School en ondersteunen op verschillende manieren scholen die actief willen bijdragen aan de gezondheid van hun leerlingen. Deze scholen kunnen een kwaliteitskeurmerk krijgen.

Verbinding aangaan en eenzaamheid tegengaan
- Waar mogelijk richten we de stad zo in dat er voldoende ruimte is voor ontmoeting en verbinding.
- Waar het kan vervangen we verharding door groen voor een prettige, gezonde en natuurlijke leefomgeving met ruimte voor ontmoeting. Groen in de stad levert een essentiële bijdrage aan de gezondheid en het sociale welzijn van onze inwoners. Een prettige, groene leefomgeving is van en voor iedereen en nodigt uit tot bewegen, ontmoeting en initiatief.
- We zorgen voor genoeg gevarieerd groen voor iedereen. Dat betekent dat het groen in de stad openbaar is en bereikbaar is met het openbaar vervoer. Het is voor iedereen toegankelijk, ook voor mensen met een fysieke beperking.

5.7: Bestaanszekerheid als basis van gezondheid

Enkele gezondheidscijfers van Hoornse jongvolwassenen en volwassenen vergeleken met het landelijke gemiddelde (NL) in 2021:

NL: 24,4%

NL: 8,3%

NL: 15,7%

Waarom?
Voor een goede gezondheid en een gezonde leefstijl is bestaanszekerheid een absolute voorwaarde: er moet genoeg geld zijn om gezond te kunnen leven, er moet een vaste gezonde woonplek zijn en een stabiele en veilige thuissituatie. Problemen op verschillende gebieden kunnen elkaar versterken. Het is daarom belangrijk voor de gemeente en de samenwerkingspartners om hierin gezamenlijk én domein-overstijgend op te trekken.

Slechte leefomstandigheden brengen vaak een ongezonde leefstijl met zich mee en dragen zodoende bij aan een slechte gezondheid. Mensen met schulden hebben vaker psychische problemen en/of overgewicht dan mensen zonder schuldenproblematiek. Kinderen met gezinnen uit een laag inkomen hebben vaker een gezondheidsachterstand dan kinderen van ouders met een hoger inkomen. Mensen zonder werk voelen zich ongezonder en ervaren meer stressklachten dan mensen met een baan. Ongezondheid en ziekten dragen op hun beurt bij aan armoede en verminderen iemands vermogen om te participeren en zelfredzaam te zijn.

Langdurige zorgen en gebrek aan perspectief veroorzaken vaak (chronische) stress, hetgeen ernstige gevolgen kan hebben voor de fysieke en mentale gezondheid. Chronische stress kan leiden tot overgewicht, diabetes, hart- en vaatziekten, een minder sterk immuunsysteem, slapeloosheid en depressie.

Stress heeft ook invloed op leefstijl en het doen- en denkvermogen van mensen, waardoor mensen in een vicieuze cirkel terecht komen. Om de gezondheidsverschillen in Hoorn te verkleinen, is de inzet op een gezonde omgeving, een gezonde leefstijl en tegelijkertijd het verminderen van stress en het aanpakken van onderliggende problemen van groot belang. De inzet op een gezond leven kunnen we daarom niet los zien van de inzet op het verstevigen van de bestaanszekerheid van onze inwoners.

Wat is onze ambitie?

"Een betere bestaanszekerheid voor alle inwoners van Hoorn, vooral voor inwoners in een kwetsbare situatie, als basis van een goede gezondheid en een gezonde leefstijl."

Deze ambitie vertalen we in de volgende doelstellingen:
- Minder inwoners kampen met klachten door (chronische) stress.
- Minder inwoners vallen uit op school, werk of in de maatschappij door mentale of fysieke problemen.
- Meer inwoners hebben eerlijke kansen om gezonde keuzes te maken en gezond te leven.

Wat gaan we doen?

Armoede als barrière voor gezondheid

Veel inwoners dreigen tussen wal en schip te vallen, omdat toeslagen en hulp bij laag inkomen niet of onvoldoende beschikbaar of toegankelijk zijn. Soms sluiten deze ook onvoldoende aan bij de digitale of taalvaardigheden van mensen. We blijven ons daarom inzetten om de ondersteuning en het aanbod zowel landelijk als gemeentelijk te vereenvoudigen.

Preventieve schuldhulpverlening

We signaleren en grijpen in bij dreigende schuldenproblematiek. Daarmee voorkomen we dat inwoners in de schulden raken. We geven extra aandacht aan huishoudens waar scheiding, overlijden of andere 'life events' kunnen leiden tot armoede. Dat vraagt een brede blik van professionals om samenhangende problematiek te kunnen signaleren en zo nodig te zorgen voor passende hulp en ondersteuning op andere terreinen.

Vitaal aan het werk

Inwoners van Hoorn moeten vitaal aan het werk kunnen gaan en blijven. Gezondheidsproblemen op de werkvloer voorkomen we zoveel mogelijk. Dat doet de gemeente Hoorn als werkgever zelf, maar we doen dat ook samen met andere werkgevers in de stad. We stimuleren een fysiek en mentaal gezonde werkomgeving.

Preventie en behandeling van gokverslaving

Gokverslaving komt onder allerlei groepen in de samenleving voor. Het heeft grote gevolgen voor de mentale gezondheid en voor de sociale en financiële situatie van mensen. Daarom gaan we aandacht aan deze vorm van verslaving besteden en in de komende periode ambities formuleren om weerbaarheid te vergroten, vroegsignalering te realiseren en toegankelijke hulp te ontsluiten.

Wonen
Een stabiele, passende en betaalbare woonruimte is een belangrijke basis voor een gezond leven. We zorgen voor een gezonde woon- en leefomgeving van onze inwoners, vooral van inwoners in een kwetsbare situatie.

Veiligheid en gezondheid
Onveiligheid kan een negatieve impact hebben op de gezondheid. Door betere samenwerking met veiligheidspartners willen we op zoek naar kansen om zowel de gezondheid en de veiligheid van onze inwoners vergroten. We hebben voortdurend aandacht voor het verbeteren van het zorgaanbod voor personen met forensische problematiek.

Verder kijken we in het kader van veiligheid ook naar toegenomen polarisatie tussen verschillende bevolkingsgroepen (op basis van afkomst, religie, geaardheid, etc.). We zetten ons in om deze polarisatie zo min mogelijk te maken en de kloof tussen bevolkingsgroepen te verkleinen. Ook richten wij ons op nieuwkomers zichzelf meer geaccepteerd te laten voelen in de Nederlandse samenleving.

6. Voortgang en monitoring

Bestuurlijke route

De bestuurlijke route van de nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid bestaat uit twee stappen. De eerste stap bestaat uit het realiseren van de kaders. Deze kaders bestaan enerzijds uit vaste kaders op landelijke, (boven)regionale en lokale schaal waar de nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid weinig aan kan wijzigen. Een voorbeeld hiervan is de landelijke wetgeven. Naast de vaste kaders zijn er nog inhoudelijke kaders. Deze inhoudelijke kaders staan in deze nota beschreven en zijn voortgekomen uit clustergesprekken en expertmeetings. Bij deze clustergesprekken en expertmeetings is in gesprek gegaan met samenwerkingspartners op het gebied van gezondheid en veiligheid, VO-scholen, MBO-scholen, PO-scholen, aanpalend beleid, inwoners en leden van het participatieplatform sociaal domein.
De input uit deze clustergesprekken en expertmeetings hebben de inhoudelijke kaders van de nota vormgegeven. Deze kaders worden ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Als de gemeenteraad akkoord is met de kaders en deze heeft vastgesteld, zal over worden gegaan op het invullen van de kaders. Dit zal gebeuren in samenwerking met de stad: samenwerkingspartners, scholen, aanpalend beleid en inwoners. Zodra de invulling van de kaders heeft plaatsgevonden, zal de definitieve nota ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad. Als de raad hiermee akkoord gaat en de definitieve nota vaststelt, kan worden overgegaan op de uitvoering van de nota.

Monitoring

De uitvoering van de nota zal geschieden in nauwe samenwerking met onze samenwerkingspartners. Als de definitieve nota is vastgesteld en er op uitvoering kan worden overgegaan, zullen er afspraken worden gemaakt met onze samenwerkingspartners wie welke taak op zich gaat nemen en hoe zij bij gaan dragen aan het realiseren van de doelen van onze nota.

Gedurende de uitvoering zal er strakke monitoring plaatsvinden van de interventies en activiteiten die uitgevoerd zullen worden. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van instrumenten zoals het kwaliteitskompas.

Dit kwaliteitskompas is een middel waarmee het effect van activiteiten en interventies wordt getoetst aan de hand van enquêtes die naderhand bij de deelnemers worden afgenomen. Deze enquête bestaat uit open vragen en gesloten vragen. Naast het afnemen van de enquête vindt er ook ‘storytelling’ plaats. Bij storytelling wordt er een kort interview met één van de deelnemers afgenomen in aanvulling op de statistische gegevens uit de enquête.

Naast het kwaliteitskompas worden ook de GGD-gezondheidsmonitoren van GGD Hollands Noorden voor monitoring gebruikt. Deze GGD-gezondheidsmonitoren bestaan uit enquêteresultaten per leeftijdsgroep die, afhankelijk van de leeftijdsgroep, elke 2 of 4 jaar worden hernieuwd op basis van nieuwe enquêtes. Met deze gezondheidsmonitoren krijgen we goed inzichtelijk hoe de verschillende leeftijdsgroepen (kinderen, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen) scoren op gezondheid-gerelateerde onderwerpen. Deze rapportages gebruiken wij veelvuldig om te kijken wat extra aandacht nodig heeft en wat de algemene ontwikkelingen en trends op gezondheidsgebied zijn.

7. Bijlage: Financiële kaders

Financiële kaders

Voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid zal beroep worden gedaan op een gedeelte van de stimuleringsgelden (brede SPUK-regeling) die wij vanuit het Rijk ontvangen. Eventuele andere activiteiten en interventies die uit deze nota voortkomen en die buiten de brede SPUK-regeling vallen, voeren we budgettair neutraal uit.

Er zijn verschillende financieringsbronnen voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid. De taken binnen de Wet publieke gezondheid (Wpg) worden gefinancierd vanuit het Gemeentefonds. De gemeente Hoorn maakt hiervoor in regionaal verband afspraken met GGD Hollands Noorden. Zij vertalen deze afspraken naar een jaarlijkse programmabegroting. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen de wettelijke taken en de aanvullende dienstverlening (maatwerktaken). Onderstaande bedragen worden (jaarlijks) ingezet voor de dienstverlening van GGD Hollands Noorden voor de gemeente Hoorn.

Omschrijving	Bijdrage
Algemene subsidie GGD	€ 1.400.000,00
Jeugdgezondheidszorg GGD	€ 1.250.000,00
Rijksvaccinatieprogramma GGD	€ 170.000,00
Wet verplichte GGZ	€ 70.000,00

Voor pilotprojecten wordt gebruik gemaakt van ruimte binnen de diverse programmabegrotingen en/of tijdelijke landelijke stimuleringsregelingen. Indien een pilot project succesvol verloopt, dient samen met de betrokkenen onderzocht te worden op welke wijze deze structureel kan worden geborgd. Indien het om manuren gaat (zoals bij bijvoorbeeld Welzijn op Recept), dan kunnen de prestatieafspraken van de desbetreffende organisaties worden aangepast. We hanteren daarbij Nieuw voor Oud. Dit betekent dat we nadenken en samen beslissen over wat er in de prestatieafspraken opgenomen wordt en ten koste van wat dat gaat.

Alle oude landelijke stimuleringsmaatregelen die in de toekomstige jaren worden ingezet worden met ingang van 2023 samengevoegd in een nieuwe brede SPUK-regeling. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord.

De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema’s. Daarbinnen vallen verschillende onderdelen met elk een vast beschikbaar budget per gemeente.
- Lokaal sport akkoord
- Brede Regeling Combinatiefuncties
- Terugdringen Gezondheidsachterstanden
- Kansrijke Start

- Mentale Gezondheid
- Aanpak overgewicht en obesitas
- Valpreventie
- Leefomgeving
- Opgroeien in een Kansrijke Omgeving / Vroeg signalering Alcoholproblematiek
- Versterken sociale basis
- Mantelzorg
- Eén tegen Eenzaamheid
- Welzijn op recept
- Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
- Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Het Lokaal Preventie Akkoord staat niet als apart onderdeel vermeld, omdat die pas met ingang van 2024 opgaat in de Brede SPUK-regeling. Voor 2023 heeft het Lokaal Preventie Akkoord een aparte regeling van € 40.000.

Hoeveel geld gemeente Hoorn precies per onderdeel van de Brede SPUK-regeling gaat besteden, is op dit moment nog niet bekend. Daarover is waarschijnlijk eind 2023 meer zekerheid. Wel is zeker dat de financiële middelen die tot nu toe beschikbaar waren voor het lokaal gezondheidsbeleid uitgebreid zullen worden, zodat er meer geld beschikbaar zal zijn. Daarnaast kunnen we voor nu wel alvast een grove kostenraming geven van de bedragen die de komende jaren waarschijnlijk per onderdeel beschikbaar zullen zijn voor de gemeente Hoorn. De bedragen die met het lokaal gezondheidsbeleid te maken hebben, zijn hieronder in het groen weergegeven.

Brede SPUK-regeling – grove kostenraming (bedragen zijn nog niet definitief)					
Nr.	**Onderdeel**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1	Lokaal sport akkoord	55.551	55.550	55.550	42.712
2	Brede Regeling Combinatiefuncties	382.450	382.443	382.443	369.461
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	85.464	85.462	85.462	85.424
4	Kansrijke Start	64.098	68.370	68.370	85.424
5	Mentale Gezondheid	29.912	21.366	21.366	-
6	Aanpak overgewicht en obesitas	74.781	74.779	74.779	-
7	Valpreventie	220.069	202.972	202.972	202.290
8	Leefomgeving	42.732	42.731	42.731	-
9	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving / Vroeg signalering Alcoholproblematiek	10.683	10.683	10.683	-
10	Versterken sociale basis	155.971	153.832	153.832	115.323
11	Mantelzorg	42.732	42.731	42.731	38.441
12	Eén tegen Eenzaamheid	42.732	42.731	34.185	-
13	Welzijn op recept	23.502	40.594	49.141	57.661
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	10.683	10.683	10.683	-
15	Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	38.031	31.194	31.194	-
Totaal		1.279.391	1.266.121	1.266.122	1.003.736

Naast deze bedragen uit de Brede SPUK-regeling zijn er nog het regionale In Control of Alcohol en Drugs (ICOAD) en het lokale Jongeren, Alcohol en Drugs (JAD). Voor het Hoornse gedeelte van het regionale ICOAD is voor 2023 €22,289,40 beschikbaar en voor het lokale JAD is voor 2023 €14.859,60 beschikbaar. Met ingang van 2024 zal er voor het Hoornse gedeelte van het regionale ICOAD wederom €22.289,40 beschikbaar zijn en zal er voor het lokale JAD ook €22.289,40 beschikbaar zijn. Het jaarlijkse bedrag voor het lokale JAD neemt dus vanaf 2024 toe. Deze laatstgenoemde bedragen gelden ook voor de jaren 2025 en 2026.

Als laatste bestaat ook nog de gemeentepolis. Dat is een regeling waarbij inwoners korting kunnen krijgen op hun ziektekostenverzekering en waarbij de gemeente te korting betaalt. In Hoorn loopt dit via Univé en gaat het om omstreeks € 650.000 per jaar.

8. Bijlage: Landelijke en (boven)regionale kaders

De nota lokaal gezondheidsbeleid zal worden ingebed in reeds vastliggend beleid en vastgelegde regels. Dit zijn de zogeheten vaste kaders. Hieronder volgt een beschrijving van deze vaste kaders.

Landelijke kaders
Er zijn verschillende landelijke regels en ontwikkelingen die als kader van belang zijn voor het Lokaal Gezondheidsbeleid. Het gaat zowel om landelijke kaders die direct te linken zijn aan het gezondheidsbeleid alsmede kaders die vanuit de wenselijke domein-overstijgende aanpak ook van invloed zijn op het lokaal gezondheidsbeleid (grijs gearceerd).

De Wet publieke gezondheid (Wpg) is het belangrijkste wettelijke kader voor de publieke gezondheidszorg. Hier vloeien ook inhoudelijke en financiële kaders uit voort. De definitie van publieke gezondheidszorg in de Wpg luidt ‘gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekte’.

De publieke gezondheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en het Rijk. Gemeenten hebben op grond van de Wpg als taak om de gezondheid van hun inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. De Wpg heeft als kenmerk dat alle activiteiten zijn gericht op publieke preventie, inclusief gezondheidsbevordering.

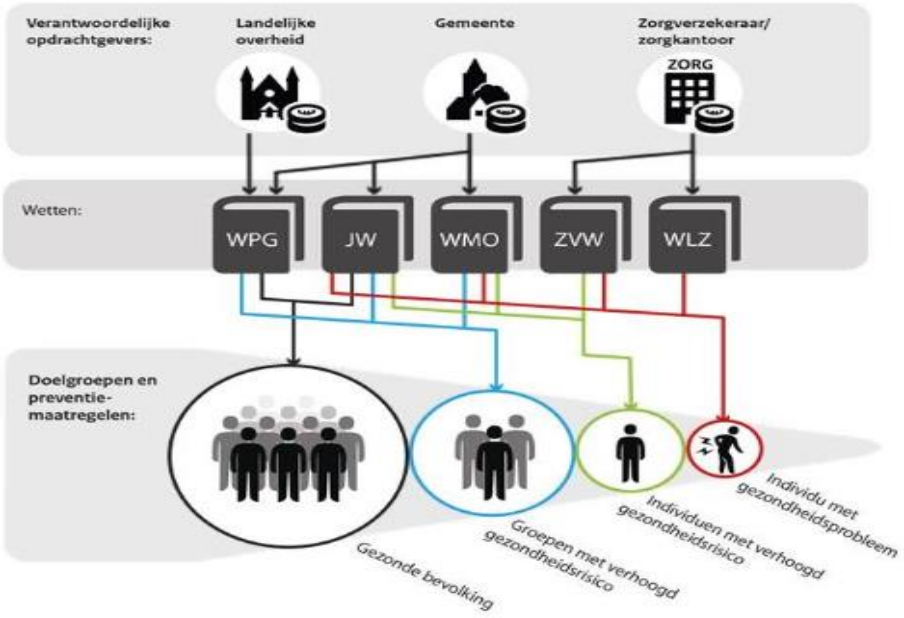
Taken Wpg	Voorbeeld activiteiten
1. Algemene gezondheidsbevordering	o.a. preventieprogramma’s en voorlichting
2. Jeugdgezondheidszorg	o.a. consultatiebureau, schoolarts, jeugdverpleegkundigen, rijksvaccinatie
3. Ouderengezondheidszorg	o.a. signaleren, opsporen en volgen van factoren van invloed op gezondheid
4. Infectieziektebestrijding	o.a. algemene preventieve maatregelen, zoals reizigersadvisering, en inzet rondom COVID-19

Regeling	Toelichting
Wet publieke gezondheid	1. Algemene gezondheidsbevordering 2. Jeugdgezondheidszorg 3. Ouderengezondheidszorg 4. Infectieziektebestrijding
Nota gezondheidsbeleid	A. Gezondheid in fysieke/sociale leefomgeving B. Gezondheidsachterstanden verkleinen C. Druk dagelijks leven jeugd/ jongvolwassenen D. Vitaal ouder worden
Nationaal preventie akkoord	• Thema's: roken, alcohol, gezond gewicht. • Op basis van lokaal plan uitvoeringsbudget aan te vragen
Omgevingswet	• Kans om beleid/aanpak gezonde leef- omgeving te verankeren (rekening houdend met samenstelling wijk/behoeften inwoners. • Ruimte voor lokaal maatwerk
Jeugdwet	• Deze wetten zijn van belang in het kader van preventie. • De wettelijke verplichtingen vallen onder andere beleidsterreinen.
Wet maatschappelijke ondersteuning	
Zorgverzekeringswet	
Wet langdurige zorg	
Nationaal Sportakkoord	• Landelijke regeling om sport toegankelijk te maken voor iedereen, in iedere gemeente. • Op basis van lokaal plan uitvoeringsbudget aan te vragen. Thema's Hoorn: – Inclusief sport en bewegen – Duurzame sportinfrastructuur – Vitale sportaanbieders – Positieve sportcultuur – Vaardig in bewegen (0-26 jaar)

De lokale beleidsruimte bij de invulling van deze wettelijke taken is gering, met name rondom Jeugdgezondheidszorg en infectieziektebestrijding. Veel van deze taken moeten voldoen aan protocollen en de wijze van handelen is vaak specifiek voorgeschreven (bijvoorbeeld het uitvoeren van de vaccinaties).

Naast de Wpg zijn er nog vier wetten waarin preventie een rol speelt, te weten: Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Zorgverzekeringswet en Wet Langdurig zieken. Deze wetten hebben elk hun eigen regels en bieden verschillende mogelijkheden om te werken aan preventie. Deze wetten maken samen een sluitende keten mogelijk van preventie(activiteiten) gericht op de diverse doelgroepen. Dit onderstreept het belang van domein-overstijgend werken. Op termijn komt hier de gedecentraliseerde omgevingswet bij, die ook een rol kan spelen bij preventie.

Zie hieronder een schematische weergave van doelgroepen en preventieve maatregelen, wetten en verantwoordelijke opdrachtgevers.

De huidige landelijke nota gezondheidsbeleid loopt voor de periode 2020-2024. Nederland staat voor grote opgaven op het gebied van volksgezondheid en zorg. Het Rijk heeft ervoor gekozen om vier gezondheidsvraagstukken met voorrang aan te pakken. De vier vraagstukken uit de landelijke nota Gezondheidsbeleid 2020 - 2024 (fysieke en sociale leefomgeving, gezondheidsachterstanden, druk op leven jongeren en vitaal ouderen worden) zijn richtinggevend voor het lokale beleid.

(Boven)regionale kaders

De (boven)regionale kaders hebben betrekking op afspraken en ontwikkelingen in de GGD regio Hollands Noorden. Deze regio is een samenwerkingsverband van in totaal 16 gemeenten, waaronder de gemeente Hoorn. Onderstaande kaders zijn direct gelieerd aan het gezondheidsbeleid.

Regeling	Toelichting
Regionale focuspunten GGD Hollands Noorden	• Gezond opgroeien • Gezond ouder worden • Meedoen naar vermogen • Gezonde leefomgeving
In Control of Alcohol & Drugs	• Westfries uitvoeringsplan 2023-2027 met als doel: verminderen overmatig alcohol- en drugsgebruik jongeren, opvolgen wettelijke norm geen alcohol onder 18 jaar en vergroten sociale en maatschappelijke veiligheid en gezondheid. • Via preventie, handhaving en communicatie
Kansrijke start	• Westfries uitvoeringsplan met als doel: zorg en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. • Drie actielijnen: 1) Voor de zwangerschap, 2) Tijdens de zwangerschap en 3) Na de geboorte
Samenwerkingsagenda gemeenten - Zorgverzekeraar VGZ	• Op de thema's Preventie, GGZ en Ouderen zijn domein-overstijgende opgaven (knelpunten) bepaald waarover bovenregionale afspraken worden gemaakt om deze gezamenlijk op te pakken. • Uitvoering vindt met name subregionaal en lokaal plaats
Noord-Holland Noord Gezond	• GGD Hollands noorden inventariseert alle lopende en toekomstige projecten en initiatieven op gezondheidsgebied, evenals de wijze waarop gemeenten, inwoners en bedrijfsleven daarbij zijn betrokken.

Onder verantwoordelijkheid van gemeenten voeren GGD'en tal van taken uit in de openbare gezondheidszorg. Het Rijk heeft bepaald welke wettelijke taken de GGD in ieder geval moet uitvoeren. De GGD levert diensten die zijn vastgesteld in de gemeenschappelijke regeling (wettelijke taken) en aanvullende diensten op verzoek van één of meerdere gemeenten.

GGD Hollands Noorden heeft voor de uitvoering van het regionale beleid vier focuslijnen geformuleerd. Onder deze focuslijnen vallen zowel de wettelijke taken, als ook eventuele aanvullende dienstverlening. Zo vallen bijvoorbeeld de algemene infectieziektebestrijding en reizigersadvisering (beide wettelijke taken) onder de focuslijn 'Gezonde leefomgeving'. De focuslijnen zijn onderling ook met elkaar verbonden en in lijn met de landelijke richtlijnen.

Aan de hand van deze focuslijnen is ook de begroting van de GGD Hollands Noorden opgesteld.

Lokale kaders

Er zijn verschillende lokale beleidsvisies en ontwikkelingen die als kader van belang zijn voor het Lokaal Gezondheidsbeleid. Het gaat zowel om lokale kaders die direct te linken zijn aan het gezondheidsbeleid en kaders die vanuit de wenselijke domein-overstijgende aanpak ook van invloed zijn op het lokaal gezondheidsbeleid.

Regeling	**Toelichting**
Gemeenschappelijke regeling GGD	1. Algemene gezondheidsbevordering 2. Jeugdgezondheidszorg 3. Ouderengezondheidszorg 4. Infectieziektebestrijding
Aanvullende dienstverlening GGD	● Gezond opgroeien, o.a. extra inzet rondom opvoedondersteuning, groepsvoorlichting, extra inzet schoolverzuim, externe vertrouwenscontactpersoon voor scholen ● Meedoen naar vermogen, o.a. Veilig Thuis en brede centrale toegang
Brede SPUK-regeling	● Alle gezondheid-gerelateerde losse structurele stimuleringsmaatregelen samenvoegen tot één overkoepelende regeling met één onderliggend plan.
Jongeren Alcohol en Drugs	● Lokaal uitvoeringsplan 2021-2023 ● Aanvullend op regionale 'In control of' ● Speerpunten: – Handhaving alcohol leeftijdsgrens (mystery guest) – Bewustwording ouders en beïnvloeding minderjarigen – Drugsaanpak optimaliseren
Lokaal Preventie Akkoord	● Landelijke stimuleringsregeling ● Lokaal uitvoeringsplan 2022-2023 in de maak ● Plan van en voor inwoners/werkveld ● Thema's: roken, alcohol en overgewicht ● Integrale aanpak thema's via programma's: – gezond en veilig opgroeien – gezonde leefomgeving – vitaal ouder worden

Regeling	Toelichting
Welzijn op Recept	● Samenwerkingsproject met als doel mensen die met psychosociale klachten bij de huisarts komen door te verwijzen naar welzijns- activiteiten in de buurt.
Omgevingsvisie	● Leidraad voor uitwerken van plannen en ideeën m.b.t. de openbare ruimte in Hoorn. ● Doel op een verantwoorde manier groeien als stad, met o.a. aandacht voor een omgeving die uitnodigt tot beweging en ontmoeting.
Groenvisie	● Leidraad voor uitwerken van plannen en ideeën m.b.t. het groen in de openbare ruimte in Hoorn. ● Doel: op een verantwoorde en duurzame manier omgaan met het groen in de stad.
Woonvisie	● Leidraad voor uitwerken van plannen en ideeën m.b.t. het wonen in Hoorn. ● Doel: op een duurzame manier wonen in de stad.
Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein	● Doel: een gezond, kind- en gezinsvriendelijk Hoorn, waarin alle inwoners van alle leeftijden naar eigen vermogen kunnen meekomen, kunnen rondkomen en vooruit kunnen komen.
Lokaal Sportakkoord	● Landelijke stimuleringsregeling ● Lokaal uitvoeringsplan Bewegen is ontmoeten ● Plan van en voor inwoners/werkveld ● Doel: het realiseren van nieuwe ideeën die bijdragen aan een fittere en gezondere samenleving nu en in de toekomst.
Beleidsvisie Rondkomen	● Beleidsvisie 2021 - 2025 over wat doen we om te zorgen dat inwoners kunnen rondkomen? ● Extra inzet op wijken waar meeste inwoners moeten rondkomen van laag inkomen en de meeste schulden zijn.
Mobiliteitsvisie	● Hoorn groeit als stad en heeft de ambitie om verder te groeien. Dit heeft gevolgen voor mobiliteit binnen gemeenten. ● Inbreiding leidt tot meer functies en bewoners op korte afstand en een groeiend potentieel voor wandelaars, fietsers en OV-gebruikers.

GGD Hollands Noorden voert een belangrijk deel van de gemeentelijke gezondheidstaken in Hoorn uit. Deze dienstverlening is onder te verdelen in de wettelijke taken (verwoord in de gemeenschappelijke regeling) en aanvullende dienstverlening. Onder de gemeenschappelijke regeling vallen ook taken als de periodieke lokale gezondheidsmonitoren voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. De aanvullende diensten worden elk jaar met de GGD vast-/bijgesteld. De GGD heeft ook een ondersteunende rol bij enkele landelijke regelingen, zoals de gezonde school.

Diverse landelijke regelingen, zoals de Brede SPUK-regeling en het Preventie Akkoord geeft de gemeente financiële ruimte om lokale plannen tot uitvoering te brengen. Binnen de kaders van de desbetreffende regeling is er veelal veel ruimte voor lokaal maatwerk.

Welzijn op Recept en Jongeren Drugs en Alcohol zijn twee lokale tijdelijke projecten waarin gezondheidsbevordering een voorname rol speelt. De ervaringen met Welzijn op recept in de praktijk zijn goed. Het streven is om de werkwijze te borgen in de prestatieafspraken van twee lokale uitvoeringsorganisaties.

Gezondheid is één van de beleidsterreinen binnen het sociaal domein. Via de integrale Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein wordt de integrale samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen geborgd en gefaciliteerd. Dit meerjarenbeleidsplan geldt als een paraplu voor alle beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie die het sociaal domein betreft én aanpalend beleid. In de meerjarenbeleidsvisie is eveneens gekeken naar de opgaven van de toekomst. Deze zijn ook van invloed op de gezondheid van de inwoners. Gezondheid is belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving.

Voor een effectieve inzet op gezondheid is een integrale brede aanpak vanuit meerdere beleidsvelden van belang. Gezondheid en andere levensterreinen beïnvloeden elkaar wederzijds en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zo is armoede een belangrijke voorspeller voor de mate van gezondheid. Andersom is een fysieke en mentale gezondheid van belang om mee te kunnen doen. Voor een concrete samenwerking zijn binnen de diverse visies meerdere aanknopingspunten.